Ner 54.

ŚRODA. 2 Grudnia 1818 r.

Gazeta Codzienna Narodowa i Obca.

Wychodzi w Warszawie codziennie z rana o godzinie dziesiątéj, wyjąwszy Niedziele i Święta. Cena Prenumeraty wynosi w Warszawie rocznie Zł: 40. półrocznie Zł: 20. kwartalnie Zł: 10. Numera przedają się oddzielnie wcenie groszy 8. W Województwach Król: Polskiego rocznie kosztuje Zł: 50. półrocznie 25. kwartalnie Zł: 12 i gr: 15.

O ODWADZE OBYWATELSKIÉJ.

(z Minerwy Francuskiéj).

Wielbisz bez wątpienia Sokratesa? nazwisko Bernewedta niewzbudza w tobie wstrętu? Małesherbes zasługuje na szacunek, jakiekolwiek są twoje przesądy, ale gdyby Sokrates, Bernewedt, Malheherbes dziś żyli, iluż nieznaleźliby nowych prześladowców wśród tych, którzy zdają się ich uwielbiać.

Boski Nauczyciel Apostołów tak do nich przemawiał: „Strzeżcie się Ludzi bo oni przypuszczą was do swych zgromadzeń a ćwiczyć będą w Synagogach". Taka była zawsze i wszędzie nagroda Odwagi Obywatelskiéj.

Słusznie usiłuje przytłumić odwagę obywatelską Rząd Samowładny; władza Konstytucyjna błądzi w tém, gdyż w niéj traci najlepszego przyjaciela; w prawdzie czasem popędliwego, niedogodnego, ale zawsze zbawiennego? Niewolnoż być nieco ostrym dobroczyńcy? Urzędnicy odpowiedzialni nie powinni mieć tak delikatnego i łaskotliwego słuchu, jak ów stary władzca Azjatycki Priam, którego pochlebstwa tyle zepsuły, iż Iris w poselstwie od Jowisza, mówiąc do niego: „głos i spojrzenie łagodziła".

Nic tak nie przekona o potrzebie utrzymywania odwagi obywatelskiéj w państwach Konstytucyjnych, jak odznaczenie różnicy między niemi a państwami samowładnemi.

Widzą w zasadach rządów samowładnych poświęcenie zdolności i pracy wszystkich na użytek małéj liczby, co pochodzi z przywłaszczeń w początkach jeszcze uspółecznienia; u dawnych nazywało to się niewolą, klientelą, u nas zaś poddaństwem, lennictwem i t. p. Rządy Konstytucyjne okazują w zasadach swoich użycie zdolności i pracy, szczególniéj każdego dla użytku wszystkich w ogóle, co wypływa z Praw, udoskonalenia społeczeństw i sprawiedliwości, a nazywa się Konstytucyą Reprezentacyjną.

Lecz cóż to jest ta odwaga obywatelska, jest to straż, która czuwa nad ciągłym zastósowaniem działań wszystkich dla użytku wspólnego, a która tyle razy podnosi głos trwogi, ile razy sprawa powszechna

zagrożoną jest dążeniem interessów prywatnych. Powinna więc władza Konstytucyjna wysoko cenić i silnie wspierać przyczynę swego bytu.

Kiedy Konstytucja Reprezentacyjna spoczywa na długiéj dawności, odwaga obywatelska chociaż zawsze pożyteczna mniéj jest konieczną. Z jednéj strony ma ona naturalnych obrońców w większości obywateli zrodzonych pod jéj panowaniem, wychowanych w jéj zasadach, i znających przestrzeń i granice swych praw i powinności, z drugiéj strony daleko mniéj jest wystawioną na zamachy uciemiężycieli i stronników praw wyłącznych, ci bowiem zrażeni bywają słabą nadzieją skutku powodzenia, lub też zastraszeni bojaźnią dzielnéj obrony. Lecz gdy ta jest zupełnie nową jak we Francji, nieochybnie na ów czas musi mieć wielką liczbę nieprzyjaciół w ludziach, których razi przesądy, dumę i interesa i od nich wytrzymywać musi napady gwałtowne wprzód nim jéj czas pozwoli się przyjąć. Dla tego też widziemy ich związek silny, zuchwały i wytrwale stały w usiłowaniach dążących do osłabienia karty Konstytucyjnéj, przez możnowładztwo inne wcale jak dziedzicznych Senatorów uświęcone przez prawa jako podporą tronu i jedną z sprężyn Mechanizmu Konstytucyjnego. Możnowładztwo jakiego im potrzeba (bo może być udziałem ambicji i ograniczenia) zasadza się na tajemnicy Rządu, nienawiści i wzgardzie narodu, przywiązania do dystynkcjów i praw wyłącznych, pysze dworzan a nakoniec ujarzmieniu druku i na bezkarności wszelkiego rodzaju wykroczeń samowolnych.

Handel jest szczególniéj przedmiotem ich nienawiści, bo ten w kraju rolniczym i wojennym, jakim jest Francja nie może być nigdy uciemiężycielem, a tém samém jest podporą wolności. — Ich mowy, pisma i sprawy, wszystko wykrywa te zamiary; a gdyby potrzeba było dowodów, byłaby tylko trudność w wyborze.

Odwaga obywatelska, która wyświeca czynności i zbija pisma Arystokratów, jest poczytywaną za Rewolucyjną, przez tych prawdziwych Rewolucjonistów. Gdzie indziéj nazywają złym obywatelem tego tylko, kto podkopuje Konstytucją swego kraju, u nas tego kto ją broni. Sam nawet August mawiał: iż ten jest najlepszym obywatelem, kto przeciwny jest zmianom ustaw; u nas ci się mają tylko za dobrych, którzy tych zmian żądają.

Taki sprzeczny stan polityczny pochodzi z tego, iż Rewolucja francuska, w pierwiastkach jedynie przeciw téj Arystokracji wymierzona, która dziś ze wszystkich stron głowę podnosi, w swojém obłąkaniu, dopuściła się aż wywrócenia Tronu. Odtąd to korzystne położenie Arystokracji, która, lubo najstalsza nieprzyjaciółka Tronu, od początku Monarchji, już go raz w przepaść wtrąciwszy, teraz go plamiąc swemi przestępstwami, posiada sztukę, okazywania się wierną Towarzyszką, niedawnéj jego niedoli, i w nierozdzielnym przymierzu z jego sprawą. — Jle razy więc odwaga obywatelska powstaje przeciwko Arystokracji; o czém uprzedzonym i niewprawnym, wydaje się iż zagraża prawom i Tronu. Jle razy upomina się o godziwe zdobycze Rewolucji, takie jakiemi są te, które Konstytucja objawiła dla umocnienia i sławy samegoż Tronu; tyle razy udają obawę iż to wszystko dąży do nowych zdobyczy i ukrywa zamachy przeciw Panującemu. Na próżno Obywatelstwo usiłuje zapewnić, iż Francja niczego więcéj nie żąda jak tylko porządku Monarchicznego, a jeżeli niegdyś były jakowe inne zdania, dziś przestały już być niebezpiecznemi, lub też są zmieniane; iż ogół Narodu francuskiego był zawsze w ścisłym przymierzu z dobremi Królami; i że wolność nie była na przeszkodzie do upowszechnienia u nas Imion Ludwika Świętego, Karola V. Ludwika XII. i Henryka IV. Tak jak w dawnym Rzymie i Athenach imiona Publikolów i Arystydów. Im jawniéj te zdania noszą na sobie cechę miłości Ojczyzny i porządku, tém mocniéj się ich Arystokracja obawia i usiluje zatruć. — Ustawicznie słyszéć się daje odgłos, nieśmia-

łość Obywatelska zamilknie lub ukaraną zostanie; a gdyby nieszczęściem moc ich władzy wyrównywała chęci, wyrok ten byłby spełnionym bez żadnego wyjątku.

„ Niech śmiałość Obywatelska zamilknie lub ukaraną zostanie." Jakże, miałażby wykonywać nieład w Skarbie? „ Niech zamilknie." — Miałażby odkryć wykroczenia, uciski publiczne i prywatne? „ Niech zamilknie." — Jakto? nawet i zbrodnie nie mogłyby być tajne, „ Ah niech milczy." Niech wnętrzności ziemi pochłoną ją wraz z jej tajemnicą. „ Wszakże szlachetny Hiszpan, który z rokazu Filipa II. zadusił Don Carla, radził mu także milczenie." „ Cicho Panie, cicho, wszystko to na twoje lepsze."

Musi się jednak zwycięstwo przeważyć ostatecznie za sprawą Konstytucji lub też Arystokracji Anti-Konstytucyjnej. Porządek powszechny tego wymaga, gdyż przedłużone działanie tych dwóch sprzecznych żywiołów, pociągnełoby za sobą niezgodę, zamieszanie i upadek całości. Moralność nie mniej tego potrzebuje, gdyż tak nieszczęśliwy stan rzeczy, bez wątpienia wydałby zaród okropny; ciągłego kłamstwa sław, i i hypokryzji osób. —

Nim nastąpi koniec tej opłakanéj walki, póki Konstytucja, ten skarb poruczony ustawami Królewskiemi, pieczy Obywatelskiéj, trwać tylko będzie, nie przestaniemy być dopóty jawnemi jéj obrońcami. — Odwaga Obywatelska, ta siostra męztwa każdego rodzaju, z którym nigdy rozłączać by się nie powinna, ciągle nas liczyć będzie za swoich nieustraszonych Rycerzy; niedotykając Osób, i nieodpowiadając na osobistości, będziemy iść za drogą, którą nam Konstytucja wytknela. — Za nadto wielka liczba Ludzi zacnych zapewnia nas, że praca nasza jest użyteczną, abyśmy się mogli obawiać zbłądzenia. — Nakoniec jeżeli Konstytucja upadnie.... Lecz nie, nigdy ona nie upadnie; źródło jej życia, jak sama swoim wstępem zapewnia, jest nieśmiertelne.

„ Szczep winny mówił do Capa: gryź mnie „ aż do korzenia, dosyć wydam jednak o„ woców do oblania Ofiary przy któréj ty „ zginiesz.",

A. G.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

z Warszawy dnia 28 Listopada.

Kommissja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policji

W celu zapewnienia wszystkim Szpitalom troskliwéj opieki i bacznego dozoru, urządzona została Rada Ogólna Dozorcza wszelkiego rodzaju Szpitalów, przez Postanowienie Xięcia Namiestnika Królewskiego z dnia 2 Grudnia r. z. stanowiące:

Prezydującym w Radzie, Radcę Stanu Dyrektora Jeneralnego Policji i Poczt.

Członkami, Vice-Prezesa Kommissji Województwa Mazowieckiego,

Zastępcę Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy.

Wspomnioną Radę uzupełnia Postanowienie następujące:

W Imieniu Najjaśniejszego

ALEXANDRA I.

Cesarza Wszech Rossji Króla Polskiego.

etc. etc. etc.

Namietsnik Królewski w Radzie Stanu.

Stosownie do Artykułu 2go Rozdziału I. Postanowienia Naszego z dnia 2go Grudnia r. z. obejmującego przepisy i urządzenia Szpitalów, na przedstawienie Kommissji Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policji, mianujemy na członków Rady Ogólnéj Dozorczej Szpitalów:

1. Xiędza Macieja Węgierskiego, Kanonika Katedry Warszawskiéj,
2. Hrabię Jana Łubieńskiego,
3. Michała Kado, Budowniczego w Kommissji Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenja Publicznego.

Na Assessorów:

4\. Trzymającego Protokuł, Antoniego Fijałkowskiego, Naczelnika Biòra i Szefa Instytutów w Kommisji Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policji,

5\. Prawnego, Józefa Lubowidzkiego, Prokuratora Królewskiego przy Trybunale Województwa Mazowieckiego, Assessora Prawnego w Kommissji Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policji,

6\. Doktora Medycyny i Chirurgji Fijałkowskiego, Lekarza przy Szpitalu Dzieciątka Jezus.

Wykonanie niniejszego Postanowienia i podanie go do wiadomości Kommissji Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Policji polecamy. — Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 7 Kwietnia 1818.

(podpisano) Zajączek.

Minister Spraw Wewnętrznych i Policji
(podpisano) Mostowski.

Radca Sekretarz Stanu, Jen: Bryg:
(podpisano) Kossęcki.

UWIADOMIENIE.

PP. Sachi i Weiss mają zaszczyt donieść prześwietnéj Publiczności, iż przejeżdżając przez Warszawę zabawią w niéj dwa tygodnie.

Mają piękny zbiór obrazów i rycin pierwszych Artystów Europy, tudzież zbiór mozaiki, kamieni i t. p.

Mięszkają na ulicy Senatorskiéj w domu Blanka pod Nro 461.

Można oglądać ich kollekcją od 9 godziny z raną do czwartéj po południu.

AVIS.

Messieurs Sachi et Weiss ont l'honneur de prévenir le public, que passant dans cette ville, ils y séjourneront pendant quinze jours.

Jls ont un assortiment complet de tableaux et d'estampes des premiers maîtres de l'Europe, ainsi que de mosaïques et de pierres etc. etc.

Jls sont logés rue des Sénateurs maison Blanck Nro 461.

En peut voir leur collection depuis 9. heures du matin jusqu'à 4 heures après midi.

TEATR NARODOWY.

We Czwartek, daną będzie Komedja: Pan Nowina, i nowy Balet we dwóch Aktach: Miłostki Wiejskie.

DOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE, czynione w Warszawie przez Ant: **MAGIER.**

Dnia	Termometr		Barometr			Wiatr	Stan Nieba	Wysokość wody na Wisle	
rano.	ciepła	zimna	cale	linje	10częśli:			łokcie	cale
28. Listop:		1	28	2	0	Połnocny.	Dżdżysto		9
29 Listop:		1	28	2	3	Południowy	Pochmurno		
30 Listop:		2	28	1	8	Południozachodni	Pogoda		

Wydawcy odpowiedzialni. Hrabia Kicinski J. Morawski